

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 49

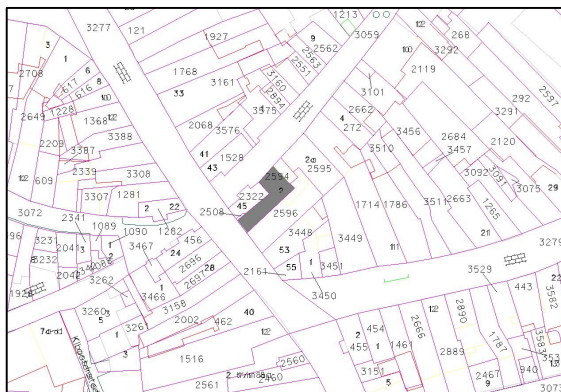
Monumentnummer : GM060

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 49
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2594

Naam object : ---
Bouwjaar : 19^e eeuw met mogelijk oudere kern
Architect :
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : winkel-woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 16-09-2013
Datum aanwijzing : 25-02-2014

Situering

Pand gelegen op aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voor- en linker zijgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond met een achteringang aan de Boekholtstraat. Het pand is op de begane grond doorgebroken naar het pand Kerkstraat 45-47 en op de verdieping verbonden met Boekholtstraat 2. Het pand is aan de achterzijde onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping en zolder onder een

zadeldak. Aan de achterzijde een L-vormig enkellaags aanbouw met gang en keuken onder plat dak en een plaatsje.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. Het deel ten zuiden van de Boekholtstraat zal bij de stadsuitleg rond 1343 zijn ontstaan. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofd-as van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de kadastrale minuut stond hier in 1832 reeds een aan de achterzijde onderkelderd pand, dat gelet op de aanwezige kelder uit de 17^e eeuw kan dateren en met een brandmuur van het voorste deel van het pand wordt gescheiden. Waarschijnlijk is het voorste deel in het laatste kwart van de negentiende eeuw verbouwd waarbij de verdiepingshoogten en voorgevel zijn gewijzigd. In 1920 kreeg het pand een winkelpui, die nadien nog een aantal malen werd gewijzigd, de laatste keer in 2007.

Exterieur

Tweelaags, gepleisterde gevel van twee vensterassen breed, met een winkelpui op de begane grond, een gepleisterde gevel op de verdieping en een dakschild met dakkapel boven het hoofdgestel.

De symmetrische winkelpui bestaat uit een smalle ruit gevat in verticale stijlen die wordt geflankeerd door twee grote ruiten vanaf maaiveld. Ofschoon met het ontwerp een suggestie van toegankelijkheid wordt gecreëerd, is de pui gesloten; Kerkstraat 49 is alleen via het linker pand Kerkstraat 45-47 toegankelijk.

De gevel op de verdieping is voorzien van gepleisterde blokken met schijnvoegen en gepleisterde sluitstenen boven de vensters. Dit pleisterwerk is uitgevoerd in portlandcement dat na 1990 is geverfd. De twee schuifvensters op de verdieping hebben kwartronde bovenhoeken en geprofileerde architraaflijsten. De onderdorpels zijn gepleisterd. De kozijnen zijn uitgevoerd in grenen en worden deels door de architraaflijsten afgedekt. De onder- en bovenramen zijn met een wisseldorpel uitgevoerd en hebben een verticale roede.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit een architraaf, een vlak houten fries en een kroonlijst waarin de goot van het voorste dakschild is opgenomen. In de goot staat een eenvoudige, vlak gedekte dakkapel met enkelruits draairaam, zinken wangen en houten, uitgezaagde oorstukken.

De dakvlakken zijn gedekt met grijs gesmoorde oude Hollandse dakpannen.

De linker zijgevel boven de zakgoot van nummer 45-47 is gemetseld van grote handvorm bakstenen, waarvan een deel bij de achter- en voorgevel is gepleisterd. De muur is voorzien van forse, gesmede muurankers, aan de straatzijde Y-vormig gesmeed. Ongeveer halverwege is in het verleden een vast raam met glas-in-lood aangebracht dat als bovenlicht voor het trappenhuis dient. Er is geen goot aangebracht en het hemelwater watert middels een overstek van dakpannen af naar de zakgoot van nummer 45-47.

De achtergevel is witgepleisterd en de bovenste van de twee bouwlagen is opgenomen in de topgevel. De gevel heeft op de (hoge) begane grond een enkel venster dat uitziet op het plaatsje met vast bovenlicht en tweeruits draairamen. Het bovenraam heeft in het midden twee parallelle roeden met een smal ruitje ertussen. De draairamen hebben een horizontale roede. Het venster heeft een houten lekdorpel. Gezien vanaf het plaatsje rechts van het venster is de met een segmentboog afgesloten toegang tot de keldertrap. Op de eerste verdieping is links een venster met fors bemeten kozijnhout, een vast bovenlicht boven een kalf en twee enkelruits draairamen. Rechts een moderne glasdeur, die toegang geeft tot het platte dak van de gang naar de keuken. De gevel is voorzien van enkele staafankers ter hoogte van de verdiepingsvloer en in de topgevel. Deze is langs de gevelrand afgewerkt met een gecementeerde band.

Interieur

Kelder: deze is toegankelijk vanaf het plaatsje aan de achterzijde van het hoofdhuis. Twee scharnierende luiken van traanplaat en een bakstenen, gemetselde trap voeren naar een tonggewelfde ruimte met de kruin van het gewelf evenwijdig aan de nok van het pand. Het gewelf heeft een lage geboorte en een geleidelijke overgang van opgaand werk naar gewelf. Vanaf de achtergevel gezien zijn rechtsvoor in het keldergewelf de bouwsporen aanwezig van een verdwenen interne toegang. De ruimte is witgepleisterd. Door verdwenen pleisterwerk is zicht op grote handvorm bakstenen in de achtergevel.

Begane grond: het winkelinterieur op de begane grond is toegankelijk via Kerkstraat 45-47 en beslaat de voorzijde van de plattegrond. Door een verlaagd systeemplafond is de constructie nergens in het zicht. Een paneeldeur met geëst glas in het bovenste vak geeft toegang tot een gang links naar de achterzijde met rechts een opgang naar de verdieping en een werkkamer aan de achterzijde. De gang is belegd met diagonaal gelegde moderne tegels en historische, gefacetteerde tegels met smalle bovenrand aan de wanden. Een met hardboard afgetimmerde paneeldeur met architraaflijsten op het kozijn geeft toegang tot de kamer aan de achterzijde. Deze is geheel afgewerkt met modern plaatmateriaal, inclusief het venster in de achtergevel. Ter plaatse van de achtergevel is in de gangwanden een impost opgenomen en voert de gang verder naar een voormalige keuken en verder naar een magazijnruimte in een deel van het pand Boekholtstraat 4. Een deur geeft toegang tot een plaatsje achter het huis, waar via luiken en een trap de kelder kan worden bereikt. In de gang is een opening met betimmerde rondboog met imposten en gekorniste kapitelen die de opgang naar de eerste verdieping markeert.

Eerste verdieping: een trap met kwart beneden voert naar de bovenwoning. De indeling bestaat uit een centrale overloop links in de plattegrond met een kamer aan de voorzijde, een kamer aan de achterzijde en twee alkoofkamers ertussen. De voorste van deze twee is bij de kamer aan de straatzijde getrokken. De overloop wordt van daglicht voorzien door een vast raam met mat glas-in-lood, voorzien van een breukrand van rood glas in de linker bouwmuur.

Vanuit de overloop voeren een viertal traptreden naar een kamer onderdaks aan de achterzijde van het huis. De ruimte wordt verlicht door een venster in de achtergevel en

is met plaatmateriaal afgewerkt. De kapconstructie is niet in het zicht. Een deur met grote ruit geeft toegang tot een plat dak achter het pand.

Zolder: een uitschuifbare laddertrap in de achterste alkoofkamer geeft toegang tot het voorste deel van de zolder. Hier is een ruimte met modern plaatmateriaal afgetimmerd die aan de straatzijde van daglicht wordt voorzien door middel van een dakkapel met twee draairamen. De kapconstructie achter en boven de betimmering is in de tweede helft van de twintigste eeuw volledig vervangen door een sporenkap van machinaal gezaagde, ongeschaafde vuren sporen. In de brandmuur tussen voor- en achterhuis is een uitgemetseld schoorsteenkanaal en een gesmeed staafanker opgenomen.

Bouwdossiers

10-05-1920	nieuwe winkelpui en verbouw interieur
22-08-1957	vernieuwen winkelpui, vergroten winkel en maken doorgang naar Kerkstraat 45-47
11-02-1985	vergroten doorbraak naar winkelruimte Kerkstraat 45-47
02-07-1990	vernieuwen winkelpui en maken luifel
25-05-2007	verwijdering van de luifel

Literatuur

Niet bekend

Waardering

Negentiende-eeuws pand dat een kern heeft uit de zeventiende eeuw of eerder. Het is voor wat betreft schaal, verschijningsvorm en gevelarchitectuur goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de (verhoudingen van de) verzorgde pleisterarchitectuur van de voorgevel, de historische opzet met achter- en voorhuis gescheiden door een brandmuur in combinatie met de ligging in de straatwand.

Pand van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische en stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van sobere pleisterarchitectuur uit de negentiende eeuw.

Het pand is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie alsmede de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het pand is cultuurhistorisch van belang als voorbeeld van een historisch binnenstadspand met aantoonbaar oude kern, dat in architectuur, verschijningsvorm en bouwhistorie representatief is voor oude huizen in de historische stadskern van Doesburg.